

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך קדם יסודי

מיילת היום

מדען או מדענית

"רחוב סומסום"™, הדמויות הנלוות, זכויות היוצרים, סימני המסחר וזכויות העיצוב הינם בבעלות ובהרשאת Sesame Workshop
© 2013 כל הזכויות שמורות ל-Sesame Workshop

מילת היום

מדען או מדענית

ילדים חוקרים מטבעם אך לא תמיד משייכים תגליות וסקרנות לעיסוק במדע או למדענים. מומלץ לשלב את הסרטון בהקשר של שבוע המדע החל בחודש מרס, לקראת התחלתם של תהליכי חקר ארוכי טווח או במהלכם. אם יש בין משפחות ילדי הגן בני משפחה שעובדים במחקר מדעי, ניתן להזמין לגן לפעילות חווייתית עם הילדים.

מה בסרטון?

בסרטון, אלמו ואביגיל שואלים שאלות רבות על העולם, על הסביבה ועל הטבע, עד שהם פוגשים את המילה "מדען", ומחליטים שכאשר יגדלו, ירצו להיות מדענים. כשהיו מדענים, הם יוכלו לענות על השאלות בעצמם. המדען אלמו כבר מתחיל להתאמן ולענות על השאלה, "מה זה הרעש הזה?"

פירושה של מילה

הגדרה מילונית: (מילון ספיר): חוקר, איש מדע
פירוש המילה בסרטון: המדענים לומדים על העולם שסביבנו. הם מנסים להבין ולחקור. המדענים מתבוננים, עושים ניסוי ומגלים תגליות.

בודקים את ההגדרה

- אפשר לבחור מילה שאינה מוכרת לילדים (מההגדרה) ולבדוק האם המילה מזכירה לנו מילה

מדען או מדענית

- אחרת מוכרת יותר. לדוגמה: מדען-מדענית, יודע. ניתן להסתייע במילון.
- ניתן להציע לילדים למצוא קשר בין המילים שמופיעות בהגדרה כגון: להבין - לחקור - ללמוד.
 - חשוב להתייחס למילה גם בזכר וגם בנקבה כדי להדגיש שאיש/אשת מדע יכולים להיות משני המינים.

מילים טובות

מילים שיש בהן פוטנציאל להעשרה ולהעמקת השיח בגן הילדים

- חוקר / חוקרת
 - ממציא / ממציאה
 - מגלים
 - ניסויים
 - תגלית
 - סקרנות
 - שאלות
 - רצון לדעת
 - למה?
- קשר עם מילים נוספות מהתכנית - ניסוי, יומן רישום, תופעה, השערה

בואו נדבר על זה (בעקבות הצפייה בסרטון)

הצעות לעידוד השיח סביב נושאים שיש בהם פוטנציאל לעניין את הילדים ולהעשיר את השיח סביב הדמויות המעורבות ותהליכי החקר של הסביבה הקרובה.

- איזה אירוע התרחש בסרטון? האם גם אתם חשבתם על שאלות מסקרנות כשהתבוננתם בסרטון? ובשמים?
- אביגיל חושבת להיות מדענית כדי שתוכל לענות על כל השאלות. מה תרצו להיות אתם כשתהיו גדולים?
- מה זאת שאלה? מי עונה על שאלות? כשיש לי שאלה, למי אני פונה? האם לכל השאלות יש תשובות?
- האם אתם מכירים מדען או מדענית? האם אתם יודעים איפה מדענים עובדים ומה הם עושים?
- מה מעניין אתכם לדעת למשל... על הירח? על הציפורים? על הים?
- איך אתם חושבים שמדענים מרגישים כשהם מגלים משהו חדש?

הלכה למעשה

שלל רעיונות לפעילויות וליישום חווייתי בגן הילדים

- אפשר לבחור שאלה שנשאלה בסרט ולנסות להעלות השערות או להציע ניסויים במטרה לחקור את השאלה.
- **טיולים קטנים:** ניתן להתבונן בסביבה ולגלות מה השתנה בה? - בגינה בעקבות הגשם; בשמים ביום גשום בחורף; ברחוב בעקבות הרוח. לצלם את השינויים ולתאר מה השתנה.
- **שיחה בשניים:** ניתן לעקוב אחר צמחים ששתלנו/זרענו בגינה, צמחים שלא שתלנו וגדלים בגינה...
- אפשר לחבר ביחד שיר שאלות של ילדי הגן בדומה לשיר השאלות של אריק (שהופיע בסרטון).

מדען או מדענית

- **קבוצה קטנה חוקרת:** ניתן להזמין את הילדים לחשוב כמו מדענים ולדמיין מה יקרה אם... נרטיב את החומרים; נערבב שני חומרים. נאפשר לילדים להציע רעיונות, לצייר אותם ולשוחח עם חבריהם על התגליות שלהם.
- כדאי להזמין מדענית או מדען לגן כדי לספר על עבודתם.

סביבה והשראה

רעיונות לביטוי המילה בסביבה החינוכית

- המדען שבאלבום: כדאי להניח אלבומים עם תמונות של מדענים והגילויים שלהם. מומלץ לשלב באלבום מדענים בעלי תחומי עניין מגוונים, כגון: אלברט איינשטיין, חוקר את כוח המשיכה בין גופים בחלל; ג'ין גודאל חוקרת שימפנזים; עדה יונת, זוכת פרס נובל לכימיה; אייזיק ניוטון חוקר תופעות של אור ועוד.
- אני שואלת – אתה שואל! אפשר ליצור אלבום/ספר שאלות של ילדי הגן: רצוי לכתוב שאלה אחת בכל עמוד. כשמצטברות השאלות, ניתן לדון עם הילדים כיצד לארגן את השאלות בספר. רצוי להשאיר מקום לכמה השערות והתייחסויות של ילדים אחרים. בכל פעם שתתעורר שאלה נוספת ניתן לצרפה למאגר.
- ספריית עיון מכילה ספרי שאלות ותשובות סביב עולם הטבע והמדע: מומלץ לבחור ספרים עם צילומים אמיתיים כדי לעודד שיחה בין הילדים.
- תיקי חוקר: כדאי להכין תיקי חוקר מעשה ידי הילדים, המיועדים ליציאה לטבע להתבוננות בצמחים, חרקים אבנים ועוד (הילדים בוחרים את כלי החקר הנדרשים בהתאם לסביבה שהם חוקרים).

תנו לאצבעות ללכת...

מבחר סרטונים ואתרים להשראה לגננת

- [מה קרה לשלט?](#) (אתר גננט-בוסתנט) - בעת מעקב שגרתי בגינה הקהילתית הסמוכה לגן מגלים הילדים כי השלט שהכינו נהרס. הגננת מציפה את הבעיה בפני הילדים ומעודדת אותם לחשוב למה השלט נהרס וכיצד ניתן לבנות שלט חזק יותר.
- [מזג אוויר תצפיות ותחזיות](#) - ריאיון עם מדען (אתר גננט-בוסתנט) - מי מתעניין במזג האוויר? פרופ' אורי דיין מהמחלקה לגאוגרפיה באוניברסיטה העברית טוען שהתחזית משפיעה על החלטות ברבדים שונים של האזרחים, גדולים כקטנים, ושל אנשי מקצוע בתחומי הבנייה התחבורה והחקלאות.
- רונית נחמיאס גן אשחר, נס ציונה, חקר בתחום האסטרונומיה בעקבות שאלות של ילדים: [הכוכבים הם הילדים של הירח? ילדי הגן שואלים, חוקרים ומגלים כוכבים בחלל](#) למאמר [על השמים, הקוסמוס, השמים הם רק התחלה](#).
- אפרת ברטל, גן 'שלוש המשאלות', ראשון לציון [מי בא לגן? נחליאלי, דוכיפת או דרור קטן?](#)